

GREENPEACE

SAYI #150

**KORONAVİRÜS
DÖNEMİNDE
FİLTRESİZ
TERMİK
SANTRALLER
KAPATILMALI!**

İçindekiler

Eskişehir’de Danıştay Kararı: Kamu yararı tarımın korunmasıdır

Eskişehir Alpu Ovası’na kurulmak istenen kömürlü termik santralle ilgili çok sevindirici bir karar çıktı. Greenpeace Akdeniz Program Direktörü Av. Deniz Bayram anlatıyor...

Normale dönüş= İklim krizine dönüş

Schiphol Havaalanı’na bisikletlerle giren Greenpeace Hollanda aktivistleri barışçıl bir eylemle pandemi döneminde havacılık sektörüne yapılan yardımları protesto etti.

Koronavirüs döneminde filtresiz termik santraller kapatılmalı!

Türkiye’de Zonguldak’ın 30 büyükşehir ile birlikte karantinaya alınması, kömürlü termik santrallerin insan hayatı üzerinde ne kadar büyük bir tehdit olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Çevre dostu temizlik için kolları sıvayın!

Toplu olarak satın alabileceğiniz birkaç çevre dostu ürünle evde kendi temizlik malzemelerinizi yapmayı deneyebilirsiniz.

Mutfakta terapi devam ediyor!

Geçen ayki sayımızda “evde kalanlar için mutfak, terapinin diğer adı oldu” diyerek sizinle enfes vejetaryen tarifler paylaşmıştık. Mutfak terapisi bu ay da iki muhteşem tarif ile devam ediyor.

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz Basım ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. adına Evren Ergeç

Genel Yayın Merkezi

Teşvikiye Mah. Şakayık Sok. No:40/7, 34365 Şişli, İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Evren Ergeç

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editörler

Nilay Vardar
Burcu Ünal

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

F₂O Reklam ve Tanıtım

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

Caner Özkan / Greenpeace

GREENPEACE

Fotoğraflar: © Caner Özkan, © Mert Çakır / Greenpeace

Dünya Çiftçiler Günü kutlu olsun!

Türkiye’de çiftçiler her geçen gün güç kaybediyor. Belediyelerin denetimi altında açılacak üretici pazarlarıyla hem çiftçiler kazanacak hem de tüketici daha sağlıklı gıdaya ulaşabilecek. 14 Mayıs 1984 tarihinden beri kutlanan Dünya Çiftçiler Günü’nde çiftçilerimizi korumak ve tarımın yeniden kalkınmasını sağlamak için siz de üzerinize düşeni yapın ve belediyenizden üretici pazarı talep edin!

www.tarimikurtar.org

Fotoğraflar: © Caner Özkan / Greenpeace

Av. Deniz Bayram / Greenpeace Akdeniz Program Direktörü

Eskişehir’de Danıştay Kararı: Kamu yararı tarımın korunmasıdır

Eskişehir Alpu Ovası’na kurulmak istenen kömürlü termik santralle ilgili çok sevindirici bir karar çıktı. Danıştay, Özelleştirme İdaresi’nin Eskişehir Alpu Ovası’nda kömürlü termik santral yapımını sağlayacak kömür rezervlerinin özelleştirme kararını iptal etti. Greenpeace’in Eskişehirliyle birlikte santralin ÇED Olumlu Kararı’na karşı açtığı dava da bir an önce sonuçlanmalı ve proje iptal edilmeli.

Süreç nasıl başlamıştı?

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, 2018 yılında Alpu-Tepebaşı ilçelerinde bulunan ve Türkiye Elektrik Üretim Anonim Şirketi’ne (EÜAŞ) ait kömür havzasında kömürle çalışacak bir termik santral kurularak işletilmesi amacıyla ihale ilan etti.

Bu ihaledeki işleyiş Alpu-Tepebaşı kömür rezervlerindeki kömürü çıkarmak, bir termik santral kurup santralden üretilen elektriği ihalede belirlenecek sabit fiyat üzerinden yeniden devlete satmak. Bu formül, elektrik fiyatlarının çeşitli koşullara göre değiştiği bir dönemde, EÜAŞ’ın zarar etmesine bile neden olabiliyordu.

Kararın ardından, projeye ilişkin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu Kararı, Çevre Düzeni Planı, acele

kamulaştırma hakkında idari kararlar peşpeşe alınmaya başladı. Greenpeace ile birlikte dava açan, kuşaklardır Alpu Ovası’nda çiftçilik yapan çiftçi müvekkillerimin arzuları de aynı acele kamulaştırma kararı ile kamulaştırıldı.

Greenpeace ve Eskişehirli çiftçiler adına açtığımız ÇED Olumlu kararı davasında, davamızın temel argümanı projenin hiçbir açıdan kamu yararı taşımadığıydı.

Kömürlü termik santraller ve kamu yararı

Geçmiş yıllarda Anayasa Mahkemesi’nin verdiği bir karar madencilik projelerine dair önemli bir kamu yararı tartışması yapıyor. Mahkeme kararı madencilik faaliyetinden gelecek kamu yararıyla çevrenin korunması, ormanların korunması, insan sağlığının korunması gibi kamu yararlarının birbirleri ile çatıştığını ifade ediyor.

Dolayısıyla bir faaliyet hakkında karar verirken madencilik faaliyetinin getireceği kamu yararı ile diğer kamu yararları arasında dengenin hakkaniyete uygun olarak gözetilmesi gerekliliğinin altını çiziyor.

Bu kararın tarihi 1993... 2010’lu yıllarda elektrik üretim piyasasının özelleştirilmesi çalışmaları ile Türkiye’de birçok tarımsal alan ve orman, başta kömür yakıtlı termik santraller olmak üzere, enerji üretim projelerine açıldı. Bu dönem Türkiye’de kamu yararı amacı sağlıklı ve sürdürülebilir tarımsal üretim, çiftçi refahı, ormanların korunmasından çıkıp agresif enerji üretim projelerini açıklayan ve mahkemelerin gözünde yasallaştıran bir kavram haline geldi. Yani hem kamu kurumlarınca hem de mahkemelerce kamu yararı artık “elektrik ihtiyacı” idi.

Eskişehir’de kamu yararı tartışması

Alpu Termik Santrali’ne dair ÇED ve acele kamulaştırma davalarımızda da Alpu-Tepebaşı kömür rezervinin bulunduğu bölgede tarımsal üretimin yüksek olması, üretilen gıdanın (tahıl grubu, sebzecilik, meyvecilik vb.) Türkiye’nin tarımsal ekonomi listesinin başında yer alması ve diğer olumsuz çevresel etkiler nedeniyle projenin hayata geçirilmesinde kamu yararının mevcut olmadığını açıkladık. Türkiye’de elektrik piyasasında tükettiğimiz üzerinde üretim nedeni ile elektrik arz fazlası da değerlendirildiğinde, ortada termik santral projesi hakkında bir kamu yararı olmadığı açık.

Projenin hayata geçmesi için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’nın başlattığı ihale süreci tam 7 kez ertelendi.

Eskişehir Belediyesi tarafından, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’nın aldığı kömür rezerv alanları özelleştirme kararına karşı Danıştay’da açılan davada 6 Mayıs akşamı Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’ndan güzel haber geldi.

Kararın gerekçesi kamu yararı açısından önemli bir tartışma açıyor:

“Sonuç olarak termik santral kurulması amacıyla dava konusu işlemle özelleştirme kapsam ve programına alınan alanın Büyük Ova Koruma Alanı olarak belirlenmesi, Alpu Ovası içinde yer alması nedeniyle bölgenin en verimli tarım arazilerinin tarımsal bütünlüğünün bozulacağı, ÇED süreçleri tamamlanmadığından termik santralde tüketilecek su miktarı, oluşacak kül miktarı gibi unsurların insan sağlığı üzerinde doğuracağı olumsuz etkilerin de tam olarak ortaya konmaması sebebiyle...”

Danıştay kararında tarım, tarımsal arazilerin bütünlüğü, su, insan sağlığı gibi değerlerin kamu yararını oluşturduğuna dikkat çekiliyor.

Bu karar sonrası mahkeme, aynı değerlere referans vererek ÇED Olumlu Kararı’nı iptal etmeli ve Eskişehir’de termik santral değil, Alpu Ovası’nın tarımsal zenginliği korunmalı.

Bu kararın ve Eskişehir’deki termik santral mücadelesinin sağlık krizi yaşadığımız, gıda krizinin ve iklim krizinin kapımızdan içeri girdiği bu günlerde tarımın, çiftçiliğin, ormanların, insan sağlığının ve iklimin bir değer olarak tanınmasına vesile olmasını diliyoruz.

Normale dönüş= İklim krizine dönüş

Schiphol Havaalanı'na bisikletlerle giren Greenpeace Hollanda aktivistleri barışçıl bir eylemle pandemi döneminde havacılık sektörüne yapılan yardımları protesto etti.

14 Mayıs sabahı Greenpeace Hollanda aktivistleri havacılık sektörüne yapılan yardımı eleştirmek için Amsterdam'daki Schiphol Havaalanı'nın pistlerden birine bisikletlerle girdi. Aktivistler, Hollanda hükümetinin pandemi boyunca büyük kirlenici endüstrileri desteklemek için harcanan milyarlarla ilgili düzenleme yapmasını talep etti. Barışçıl aktivistler park halindeki KLM havayoluna ait uçakların arasında "Normale dönüş = İklim krizine dönüş" yazılı pankart açtı.

Greenpeace Hollanda Direktörü Joris Thijssen konuyu şu sözlerle değerlendirdi: "KLM, herhangi bir iklim planına sahip olmamasına ve neredeyse hiç vergi ödememesine rağmen, milyarlarca euro'luk kurtarma paketi aldı. Endüstrinin bu krizden çıkmasına yardımcı olmaya yönelik çabalar bizi iklim krizinin derinlerine sürüklememeli. Büyük kirlenicilere açık çek verilmesi kabul edilemez. Hükümet bu kurtarma paketlerine iklim bazlı şartlar koymalı."

Hollanda hükümeti şu anda Kovid 19 salgınının geniş bir alana yayılan etkilerini azaltmak için eşi benzeri görülmemiş bir destek sağlıyor. Bununla birlikte iklim krizi kuraklık, kasırga ve kitlesel tür kayıplarının hızını artırıyor. Joris Thijssen "Bu paranın her zamanki düzene geri dönmek için harcanmamasını talep etmek için pistteyiz çünkü bu, israftan başka bir şey değil" diyor ve ekliyor: "Kurtarma fonları yeşil ve adaletli bir geleceğe geçiş planı olan meslek, şirket ve sektörlerle sağlanmalı. Bu şekilde işçilere hem kısa hem de uzun vadede güvenlik sağlayan dirençli bir çıkış yolu mümkün olabilir."

Avrupa'da havacılığa 30 milyarlık yardım

Avrupa çapındaki havayolları milyarlarca euro'luk kurtarma paketinden faydalıyor. Greenpeace, Carbon Market Watch ve Transport & Environment'in yaptığı havayolu kurtarma paketi araştırmasına göre, bu miktar şu anda 30 milyar civarında. Greenpeace, havayollarının Paris iklim anlaşması şartlarına bağlı kalması için yıl bazında azalan bir CO2 sınırı belirlenmesi gerektiğine inanıyor. Şu anda sürdürülebilir havacılığa geçiş çok yavaş ilerliyor. Tüm kısa menzil uçuşların iptal edilmesiyle başlanarak, uçuş sayısının gözle görülür şekilde azaltılması gerekiyor. Bu, Greenpeace'in havacılık faaliyetlerinden kaynaklanan CO2 emisyonlarına karşı yaptığı ilk eylem değil. Geçen Aralık ayında da yüzlerce aktivist Schiphol'da bir araya gelerek havaalanından bir iklim hareket planı talep etmişti.

Koronavirüs döneminde filtresiz termik santraller kapatılmalı!

Dünya Sağlık Örgütü'nün, koronavirüsün kronik hastalıkları olanları daha ciddi düzeyde etkilediğini açıklaması ve Türkiye'de Zonguldak'ın 30 büyükşehir ile birlikte karantinaya alınması, kömürlü termik santrallerin insan hayatı üzerinde ne kadar büyük bir tehdit olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Fotoğraflar: © Caner Özkan / Greenpeace

Greenpeace, santrallerin bulunduğu kentlerde yaşayanlarla koronavirüs salgını döneminde filtresiz termik santrallerin 2020 sonu beklenmeden faaliyetlerinin durdurulması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na başvuruda bulundu. Başvuru, İl Pandemi Kurulları ile Sağlık Bakanlığı'na da iletildi.

Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamalarına göre, koronavirüs kronik hastalıkları olan insanları daha ciddi düzeyde etkiliyor. Bu yüzden Türkiye'de 30 büyükşehir belediyesi ile birlikte kömür kenti Zonguldak akciğer hastalıklarının yoğun olması nedeniyle karantina altına alındı.

Greenpeace söz konusu idari başvurusunda, salgın döneminde ve sonrasında hastalıkların artmaması, sağlıklı yaşamın sağlanması için 2020 yılı başında "geçici faaliyet belgesi" ile çevre yatırımlarını yapmadan filtresiz şekilde çalışmaya devam eden 9 santralin kapatılmasını talep etti. Aynı zamanda 2020 yılında filtresi olmadığı için kapatılan ve yeniden açılacağı iddia edilen Zonguldak'taki ÇATES santralinin de açılmamasını talep etti.

1 Ocak 2020 tarihinde filtre dahil olmak üzere çevre yatırımlarını tamamlamamış olan Kütahya'daki Seyitömer ve Tunçbilek Santralleri ise gerekli yatırımları gerçekleşt-

tirdikleri ifade edilerek yeniden faaliyete açıldı. Greenpeace geçen yıl yaptığı ölçümlerde, Kütahya'da Seyitömer ve Tunçbilek'te yaptığı 24 saatlik ölçüm sonucu bu bölgelerde birçok hastalığın sorumlusu hava kirleticisi PM 2,5'in Dünya Sağlık Örgütü limitlerinin 3 katına tekabül ettiği sonucuna ulaşmıştı. Aynı durumun Zonguldak'ta da yaşanması şehirdeki sağlığa yönelik endişeleri daha da artıracak.

Greenpeace Akdeniz Program Direktörü Deniz Bayram konuyla ilgili şu değerlendirmeyi yapıyor: "Kömürlü termik santrallerin yoğun bulunduğu kentlerde KOAH başta olmak üzere hava kirliliğine bağlı çeşitli hastalıklar yaşandığı göz önünde bulundurulduğunda, bu kentlerin koronavirüse karşı daha kırılgan olduğu ortada. Zonguldak kentinin büyükşehir olmamasına rağmen 'akciğer hastalıklarının sık görüldüğü' kent olarak karantinaya alınması da bunun en önemli kanıtı. Filtresiz santrallerin, sağlığı olumsuz yönde etkileyen temel hava kirleticilerden SO₂'yi (sülfürdioksit) filtreleme, baca gazı arıtma tesisleri yok. Söz konusu filtresiz santraller 7 yıl boyunca çevre yatırımlarını yerine getirmeyerek havayı kirletmeye devam etti. Sağlık krizi yaşadığımız bu dönemde bu santrallerin bir gün daha çalışmaması gerekiyor."

ÇEVRE DOSTU TEMİZLİK İÇİN KOLLARI SIVAYIN!

Koronavirüs salgını temizlik ve hijyeni hepimiz için daha da önemli hale getirdi. Tam da bu noktada size temizlik konusunda bir önerimiz var: Toplu olarak satın alabileceğiniz birkaç çevre dostu ürünle evde kendi temizlik malzemelerinizi yapmayı deneyebilirsiniz.

Çok amaçlı temizleyici: Eski bir sprej şişesini 3 ölçü su ve 1 ölçü sirkeyle doldurun.

Çok amaçlı dezenfektan: Eski bir sprej şişesine 3 bardak sıcak su, 3 çay kaşığı boraks, 10 damla okaliptus, limon veya lavanta yağı koyun.

Temizlik bezleri: Temizlik bezi satın almak artık eskide kaldı, onun yerine eski havlu/çarşaf/tiştörtlerinizi kesip kullanın.

Bezlerinizi beyazlatmak için: Çeyrek fincan kabartma tozu ile ılık suyu karıştırıp bezleri bir gece bekletin, ardından yıkayın.

Tıkanmış giderleri açmak için: 1/3 fincan kabartma tozu ve sirkeyi tıkanmış gidere dökün, bir saat sonra üzerine kaynar su ilave edin.

Klozetler için: Klozetin içine kabartma tozu serpin, üzerine sirke döküp fırçalayın.

Bulaşık makinesi için: 1 bardak boraks, 1 bardak kabartma tozu, yarım bardak tuzu karıştırın ve bulaşık makinenizdeki deterjan bölmesine karışımdan 1 kaşık koyun, 1 kaşık da sirke ilave edin. **Elde bulaşık için** ise deterjan yerine suya 4 çorba kaşığı kabartma tozu ekleyin.

MUTFAKTA TERAPİ DEVAM EDİYOR!

Geçen ayki sayımızda "evde kalanlar için mutfak, terapinin diğer adı oldu" diyerek sizinle enfes vejetaryen tarifler paylaşmıştık. Mutfak terapisi bu ay da iki muhteşem tarif ile devam ediyor. Tariflerimizi kullanılan malzemelerin mevsimlerinde değerlendirmenizi rica ediyor; sağlıklı ve afiyetli günler diliyoruz.

Hurmalı ve fındıklı granola

Malzemeler

4-5 yemek kaşığı yulaf ezmesi
1 kase iç fındık • Biraz keten tohumu
10 adet hurma
Bir tutam tarçın
1 adet muz

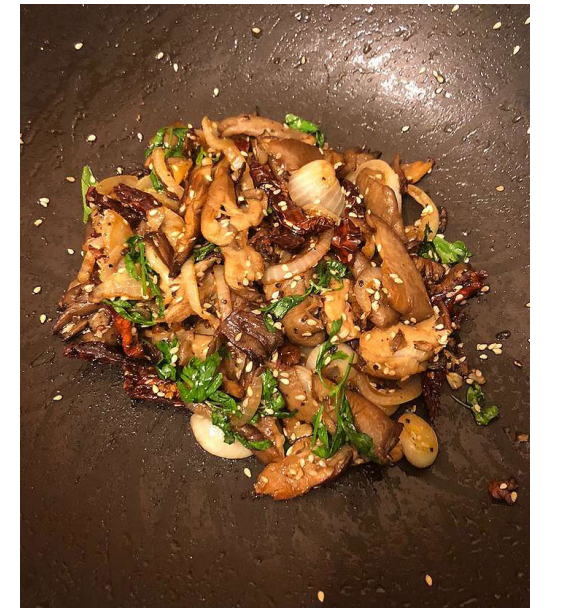
Hurmaları iyice yumuşayana kadar suda beklettikten sonra rondodan geçirin. Muzu bir çatal yardımıyla ezin, fındığı da robottan geçirin (rondodan 10-15 saniye kadar geçerseniz yeterli olacaktır). Sonra tüm malzemeleri karıştırıp yağlı kağıda yayın, 180 derecede ısıttığınız fırında 15-20 dakika pişirin.

Kuru domatesli ıstiridye mantarı

Malzemeler

500 gr. ıstiridye mantarı • 3 adet kuru domates
1 adet büyük soğan • 3 diş sarımsak
2-3 dilim zencefil • 3-4 dal maydanoz • 1 çorba kaşığı soya sosu • 1 çorba kaşığı elma sirkesi
1 çorba kaşığı limon suyu • Susam • Karabiber
Kimyon • Zeytinyağı

Mantarları ıslak bir bezle silin (sap kısımlarını sert olduğu için pişirmeyi tercih etmeyebilirsiniz). Mantarları uzunlamasına 2-3 parçaya kesip genişçe bir tavada az zeytinyağı ile üstleri altın rengi olana kadar pişirin; bir kenara alın. Aynı tavada düşük ateşte sırasıyla soğan, sarımsak ve zencefil 2-3 dakika pişirdikten sonra kuru domatesleri ince ince dilimleyip tavaya atın. Susam, karabiber ve kimyon ekleyin. Soya sosu, elma sirkesi, limon suyu ekleyip 1 dakika karıştırın. Ocağı kapatın, maydanozu tavaya ekleyip tekrar karıştırın.

Hemen şimdi “PLASTİK” yaz, 2322’ye gönder.

Sen de kampanyamıza katıl!

**PLASTİK
KİRLİLİĞİNE
DUR DE!**

Her yıl yaklaşık 12 milyon ton plastik, denizlerimize karışıyor ve bu plastiklerin doğada çözünmeleri yüzlerce yıl alıyor. Her yıl binlerce deniz kaplumbağası ve başka deniz canlıları, plastik parçalarını yutarak veya bu parçalara dolanarak hayatlarını kaybediyor. **İmza kampanyasına katıl, plastik kirliliğine karşı birlikte neler yapabileceğimizi anlatmak için seni arayalım.**

Plastik
yaz
2322'ye
gönder

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OIV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar. Dergi aboneliği hakkında bilgi vermek için destekli ilişkilerimiz sizden kısa zamanda arayacaktır.